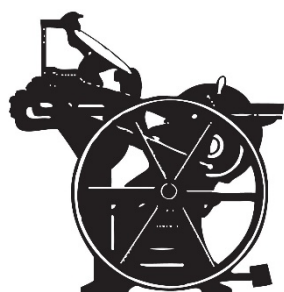

**SOCIAAL JAARVERSLAG
2021**

**STICHTING
NEDERLANDS
DRUKKERIJ
MUSEUM**

Nederlands
Drukkerij
Museum

INLEIDING

Aan het begin van dit Sociaal Jaarverslag kunnen we vaststellen dat 2021 weer een jaar is geweest van de Covid-19-pandemie, het tweede jaar op rij.

De covid-19-crisis liet diepe sporen na. Mensen maakten zich zorgen om hun gezondheid en die van hun naasten, hun werk en inkomen. Veel mensen geraakten in een sociaal isolement. Ook de Nederlandse musea, groot en klein, ontkwamen niet aan de gevolgen van de crisis. Veel kleine musea dreigden het niet te redden, indien er geen passende steun kwam voor de langere termijn.

In oktober 2020 was er een gedeeltelijke lockdown ingegaan, die uiteindelijk doorliep tijdens de feestdagen in december en vanaf januari 2021 ging er ook nog een avondklok in en werd er gestart met vaccinaties. In februari werd de lockdown verlengd. Gelukkig ging in juni de samenleving weer open. Vanaf 25 september kwamen een aantal gerelateerde maatregelen te vervallen, maar werd er ingezet op de „Coronatoegangsbewijzen” voor theater, concerten en musea.

Helaas ging op 19 december een nieuwe lockdown in, die tot 14 januari 2022 doorliep. Vanaf dat moment konden we het museum weer openen voor bezoekers. We sloten 2021 af met slechts 900 bezoekers, een waar dieptepunt in de geschiedenis van het museum. Ondanks de slechte resultaten wil ik vanaf deze plaats onze trouwe donateurs van harte bedanken voor hun financiële ondersteuning in deze moeilijke tijd.

Het bestuur bestond in 2021 uit:

- ✓ Frans de Nijs, voorzitter;
  - ✓ Cees Jochems, secretaris;
  - ✓ André de Rijk, penningmeester tot 1 juli ;
  - ✓ Gerlof Marks, penningmeester vanaf 1 oktober;
  - ✓ Wil van Gastel, bestuurslid, verantwoordelijk voor de facilitaire dienst;
  - ✓ Bernhard Koevoets, bestuurslid.
-
- ✓ Op 1 januari 2021 stonden 27 personen (incl. bestuur) op onze vrijwilligerslijst.

ALGEMEEN

- Er werden in 2021 vijf bestuursvergaderingen gehouden. De eerste werd pas gehouden op 6 april 2021. De jaarlijkse vrijwilligersvergadering ging vanwege de Coronamaatregelen ook dit jaar niet door, maar er werd een speciale briefing gemaakt voor de vrijwilligers;
- Tijdens de bestuursvergadering van 19 mei maakte penningmeester André de Rijk bekend dat hij op 1 juli wilde stoppen met zijn penningmeesterschap. We hadden dus een paar maanden de tijd om dit enorme probleem op te vangen. Diverse sollicitanten passeerden de revue, zodat we in september een nieuwe penningmeester, Gerlof Marks, konden verwelkomen;
- In 2021 werden er 4 nieuwsbrieven „De Druktemaker” uitgegeven en gemaïld naar zo'n 700 mailboxen;
- Omdat het brand- en diefstalalarmsysteem niet meer up-to-date was werd er op 9 juni een nieuw alarmsysteem geïnstalleerd, rechtstreeks gekoppeld aan 3 smartphones van bestuursleden.
- Tijdens de extreem warme zomermaanden (het museum was toen weer geopend) kwamen zeer weinig bezoekers naar het museum. De oorzaak hiervan waren natuurlijk de maatregelen van de overheid. Denk hierbij aan het vooraf reserveren en twee

bezoekers per rondleider. Vanaf september, toen het nieuwe schooljaar begon, trok het bezoek van de basisscholen weer aan;

- In 2021 werden de workshop “zetten en drukken” gegeven aan 5 deelnemers, die erg enthousiast waren om een mooi stukje zet- en drukwerk te maken.

PROJECTEN

De gebruikelijke schoolprojecten, zoals „De Letterkist van Dirk den Drukker” voor de groepen 3 en 4, „Drukkerstaal” voor de groepen 5, 6, 7 en 8 van de basisscholen van Etten-Leur en „Museumschatjes” voor de regionale basisscholen werden het eerste half jaar allemaal geannuleerd. Het ging in totaal om 379 kinderen. Op zondag 6 juni mocht het museum weer geopend worden voor publiek. Op 21 september kwamen de eerste kinderen weer op bezoek bij Dirk den Drukker en vanaf dat moment ging het weer als vanouds.

KOPPERMAANDAG

Maandag 11 januari 2021 ging de jaarlijkse overhandiging van de Kopperprent aan de burgemeester Miranda de Vries van Etten-Leur niet door vanwege de Coronamaatregelen en werd dit uiteindelijk verplaatst naar maandag 12 juli. Na de overhandiging opende de burgemeester Miranda de Vries, samen met voorzitter Frans de Nijs, de Grafische Werkplaats Etten-Leur door het onthullen van een nieuw buitenbord. Het thema van de Kopperprent 2021 betrof de opening van deze Grafische Werkplaats Etten-Leur en liet zien wat er in de Grafische Werkplaats allemaal mogelijk is met letters, kleur, papier en druk. De prent was een ontwerp van Joost Klinkenberg van „Letterwerkplaats Joost” uit Haarlem.

Tijdens deze „uitgestelde” Koppermaandag werd ook aandacht besteed aan een jubilaris. Cees Smolders was begin maart 25 jaar als vrijwilliger betrokken bij het museum, waarvoor hij natuurlijk werd bedankt voor z’n inzet. Ook namen we afscheid van André de Rijck, die jaren de financiën als penningmeester beheerde van het museum. Beide vrijwilligers werden bedankt door de voorzitter van het museum.

NL-DOETDAG

Op vrijdag 12 maart was de NLdoetdag ingepland, een project van het Oranjefonds, maar deze dag werd afgeblazen vanwege de Coronamaatregelen. Op advies van het Oranjefonds werd deze dag verschoven naar 28 mei. We hadden ons wederom aangemeld voor een behoorlijke schilderklus en een daaraan gekoppelde donatie mochten we ontvangen van het Oranjefonds om tegemoet te komen in de gemaakte kosten. De klus bestond uit het schilderen van de opslagruimte en technische werkplaats (voormalige garage). Ook voor de komende jaren staan er nog enkele grote klussen op de agenda.

HOUTEN PALIER DRUKPERS

Het Nederlands Drukkerij Museum is in het bezit gekomen van een unieke houten drukpers uit 1760. Het betreft een prachtig en uniek exemplaar, zover bekend, enig in West-Europa in deze goede staat en mooie uitvoering, o.a. door het prachtige houtsnijwerk. De drukpers, eigendom geweest van drukkerij Palier uit ’s-Hertogenbosch, is volledig intact en er kan nog steeds mee gedrukt worden, hoewel dat niet aan te bevelen is.

Het museum werd tijdens de lockdown benaderd door het Noordbrabants Museum met de vraag of er interesse was om de drukpers in bruikleen te nemen gedurende een lange periode. De laatste 5 jaar werd de drukpers geëxposeerd in het Noordbrabants Museum te ’s-Hertogenbosch, maar werd na verandering van zaalonderwerp en de daaraan gekoppelde verbouwing overbodig. Deze drukpers stond al eerder voor zo’n 15 jaar in ons museum.

TENTOONSTELLINGEN

Vanaf 18 oktober 2020 hadden we een tentoonstelling ingericht, die zou doorlopen tot 1 mei 2021. In deze tentoonstelling was werk te zien van striptekenaar Jan Kruis, bekend o.m. van „Jan Jans en de kinderen” waarmee hij in 1970 was begonnen in weekblad Libelle.

Het is door de populariteit van deze serie, die tot op de dag van vandaag nog steeds loopt (vervolgd door andere auteurs), dat een fictieve feestdag in de strip, Sint Pannekoek, een echte aanhang heeft gekregen. Kruis is verder bekend om Gregor’ (Grégoire, 1965-1966) in het tijdschrift Kuifje en voor zijn versie van de Sjors en Sjimmie stripverhaal (1969-1970) in het tijdschrift Sjors. Hij was bovendien actief als reclamekunstenaar en schilder.

Ook deze expositie kreeg helaas niet de aandacht die het verdiende, zelfs niet nadat we toestemming hadden gekregen van Stichting Jan Kruis Collectie om de expositie te verlengen tot 1 oktober 2021. Na deze tentoonstelling is een tentoonstelling ingericht vanuit ons eigen archief, waarin we o.m. onze collectie Kopperprenten van de afgelopen 46 jaar laten zien.

OPEN MONUMENTENDAG ETTEN-LEUR

Op zaterdag 11 en zondag 12 september waren de BankGiro Loterij Open Monumentendagen. Dagen die, als gevolg van de Covid-19 richtlijnen, een Hybride invulling hebben gekregen. Ondanks de beperkingen is het de werkgroep Materieel Cultureel Erfgoed van de Heemkundekring Jan uten Houde gelukt om, samen met diverse organisaties, waaronder het Nederlands Drukkerij Museum, een programma op te stellen wat uitgebreid aandacht besteedde aan het prachtige culturele erfgoed van Etten-Leur. Thema van de Open Monumentendagen was dit jaar ‘Inclusie’.

Er werd een documentaire getoond van Leo Dekkers in zowel het Streekmuseum Etten+Leur (in het Paulushofje) als in het Nederlands Drukkerij Museum. De toegang was gratis.

WORKSHOP PAPIERSCHEPPEN

Op zondag 7 november organiseerden we een workshop papierscheppen, die werd verzorgd door Cato de Weert. Cato, een ‘ambachtelijk kunstenaar’, zat in haar examenjaar van de kunstacademie St. Joost en was bezig geweest met papierscheppen in de breedste zin van het woord. Met natuurlijke grondstoffen en voornamelijk krantenpapier laat ze papier zien in verschillende stadia. Kleur bijvoorbeeld verdwijnt door invloed van het weer.

PROJECT IMMATERIEEL GRAFISCH ERFGOED OP WEG NAAR UNESCO-STATUS

De eerste stap is bereikt. Op 18 november 2021 is DE DRUKKUNST bijgeschreven in de inventarislijst van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. (KIEN).

De initiatiefnemers van deze voordracht zijn een drietal musea; het Nederlands Steendrukmuseum in Valkenswaard, GRID Grafisch Museum Groningen en het Huis van het Boek in Den Haag. Onder de voordracht vallen de klassieke druktechnieken zoals de hoogdruk, diepdruk, vlakdruk en doordruk.

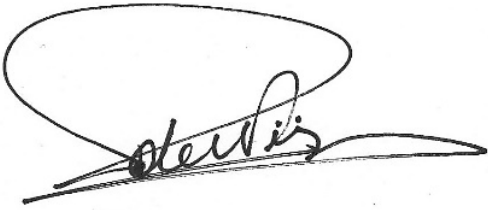
Voor de borging van het ambacht hebben de aanvragers een groot netwerk opgebouwd, bestaande uit onder andere grafische werkplaatsen, typografen, opleidingen (zoals kunstacademies) en grafisch kunstenaars. Een van de borgingsacties die men voor ogen heeft is de organisatie van een jaarlijkse ‘Dag van de Drukkunst’. Deze zal gaan plaatsvinden in 2023.

Met drukkunst worden zowel de werkwijzen als de producten (grafiek) aangeduid. Het drukwerkambacht wordt beoefend in ateliers, verbonden aan drukwerk musea en grafische werkplaatsen.

DANK EN SLOT

Al met al is er in 2021 (ondanks Corona) ontzettend veel werk verzet in een goede onderlinge samenwerking tussen bestuur en vrijwilligers. Er staan ons nog diverse werkzaamheden te wachten. Het bestuur wil, samen met de vrijwilligers, het uitgestippelde beleid in 2022 verder voortzetten. Het bestuur spreekt ook haar dank uit aan alle vrijwilligers. Laten we hopen dat we in 2022 de opgelopen schade van de afgelopen twee jaar kunnen compenseren en dat we wederom veel bezoekers mogen verwelkomen. De vooruitzichten lijken gunstig.

Etten-Leur, maart 2022.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'de Nijs', with a large, sweeping loop above the name and a horizontal line extending to the right.

Namens het bestuur,
F.A. de Nijs,
voorzitter.